

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан географічного факультету

М.Д. Заячук

“ 1 ” вересня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ»**

Освітньо-професійна програма «Географія»

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Географія)»

Галузь знань: Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: II (магістерський) рівень вищої освіти

Факультет географічний

Чернівці
2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Тренінг професійного розвитку вчителя» складена відповідно до вимог її змісту навчальної дисципліни «Тренінг професійного розвитку вчителя» та відповідає освітньо-професійній програмі підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.07 «Середня освіта (Географія)» ОП «Географія» затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол №2 від «1» 09 2021 року).

Розробники:

Доктор педагогічних наук, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Світлана Олександрівна Шенкелівська

Затверджено на засіданні кафедри економічної географії та екологічного менеджменту

Протокол №1 від «30» 08 2021 року

Завідувач кафедри Вацеба (В.Я. Вацеба)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету

Протокол №2 від «1» 09 20 року

Голова навчально-методичної ради географічного факультету Пасічник (М.Д. Пасічник)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Напрямок підготовки	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 014 «Середня освіта» (Географія)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		10-й	10-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістер	Лекції	
		30 год.	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
60 год.	106 год.		
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33%

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Тренінг професійного розвитку вчителя» є навчити студентів основам практичного застосування знань з методології проведення тренінгу, а саме: методам та прийомам підготовки, організації, проведення та аналізу ефективності психологічного тренінгу.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення теорії тренінгів, що представлені у сучасній психології;
- оволодіння методами вивчення ринку, попиту і пропозиції тренінгових послуг;
- з'ясування методів планування і побудови програми тренінгу;
- дослідження механізму соціального партнерства у тренінгу;
- надання студентам ґрунтових знань з питань підготовки і проведення тренінгів;
- вивчення механізму функціонування системи соціальних відносин у групі;
- навчити студентів використовувати здобуті знання в конкретних процесах соціального-культурного простору, організації праці та забезпечення її високої ефективності на всіх рівнях;

В ході вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- знати: сутність та мету проведення тренінгів, їх види; основні принципи та норми групової роботи; правила підготовки, організації та проведення тренінгів; технологічні та методичні прийоми та вправи і ситуації їх використання; етико-нормативні засади створення і проведення тренінгу; характеристики групової динаміки.
- вміти: добирати тренінговий інструментарій; створювати програми тренінгів; проводити різні види тренінгових занять; керувати тренінговою групою; застосовувати прийоми реалізації зворотного зв'язку; опрацьовувати результати власних досліджень, інтерпретувати їх та застосувати їх в практиці; здійснювати самоаналіз та самовдосконалення.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Тренінг як напрямок психокорекційної роботи

1. Теоретико-методологічні засади проведення тренінгу.
2. Історія розвитку групової психотерапії.
3. Історія розвитку, основні процедури роботи Т-груп, груп зустрічей.
4. Переваги групової форми роботи. Процеси у психокорекційних групах.
5. Класифікація груп. Їх склад. Ролі та норми поведінки в групі.

Тема 2. Сутність та класифікація тренінгових методів

1. Основні види тренінгових методів.
2. Бізнес-тренінги компаній, вільні тренінги.
3. Замовлення, види замовлень.
4. Класифікація за відкритістю-закритістю.
5. Корпоративні бізнес-тренінги.

Тема 3. Мотиваційні аспекти тренінгу

1. Мотиви тренера, мотиви учасників, мотиви замовника.
2. Моделі мотивів. Боротьба мотивів.
3. Дилеми тренера.

Тема 4. Підходи до створення тренінгів та моделі тренінгів

1. Загальна класифікація підходів.
2. Моделі технологічної концепції.
3. Клієнтські технології.
4. Тренерські технології.

Тема 5. Створення концепції тренінгу

1. Концептуальні моделі бізнес-тренінгу.
2. Підходи до створення моделей компетенцій.
3. Метафоричні концепції.
4. Приклад метафор вітрил та годинника.

Тема 6. Алгоритми і психотехніки проведення тренінгу

1. Алгоритм створення тренінгу.
2. Структура етапів короткого алгоритму тренінгу.
3. Створення атмосфери довіри. Знайомство.
4. Психологічні прийоми розігріву.

Тема 7. Рефлексія та психодіагностика у процесі проведення тренінгу

1. Рефлексія після бізнес-тренінгу.
2. Система рефлексивних питань.
3. Зворотній зв'язок під час тренінгу.

Тема 8. Типові помилки тренера під час організації тренінгу

1. Основні помилки тренера при підготовці програми, написанні сценаріїв, театралізації.
2. Некомпетентність, помилки візуальної психодіагностики, не втримання групової динаміки, конфліктність.
3. Етичні проблеми тренера під час організації тренінгу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р		л	п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Тренінг як напрямок психокорекційної роботи	11	2	2	-	-	7						
Тема 2. Сутність та класифікація тренінгових методів	12	2	2	-	-	8						
Тема 3. Мотиваційні аспекти тренінгу	11	2	2	-	-	7						
Тема 4. Підходи до створення тренінгів та моделі тренінгів	12	2	2	-	-	8						
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Створення концепції тренінгу	11	2	2	-	-	7						
Тема 6. Алгоритми і психотехніки	12	2	2	-	-	8						

4. Практичні заняття

Практична робота №1

«Вчитель – вічний учень»

Мета: активізувати творчий потенціал; удосконалити знання, уміння і навички організації різних видів педагогічної діяльності; стимулювати бажання підвищувати свій фаховий рівень.

Завдання:

- розширити знання про можливості активних методів навчання;
- ознайомити із дієвими нетрадиційними методами активізації навчання;
- розглянути основні ідеї педагогів-класиків щодо особистісних якостей вчителя;
- допомогти в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти;
- сформулювати та удосконалити уміння критичного і творчого мислення у процесі вирішення професійних завдань;
- сформулювати вміння працювати в команді.

Практична робота №2

“Професійна компетентність педагога”

Мета: активізація творчого потенціалу педагогічних працівників ліцею; стимулювання бажання педагогів підвищувати свій фаховий рівень; забезпечення умов вільного спілкування та створення позитивного мікроклімату в колективі.

Завдання:

- ознайомити педагогів із поняттям “професійна компетентність”,
- визначити ключові компоненти професійної компетентності педагогічних працівників;
- допомогти в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти;
- розкрити шляхи самореалізації особистості педагогів.

Практична робота №3

«Толерантність як показник компетентності педагога»

Мета: формувати толерантне ставлення до оточуючих, до суспільства, до певних педагогічних ситуацій; розвивати здатність до емпатії, співпереживання і співчуття; сприяти особистісному розвитку педагогічних працівників, реалізації їх творчого потенціалу.

Завдання:

- ознайомити учасників з поняттями «толерантність», «педагогіка толерантності»;
- відпрацювати навички доброзичливого безконфліктного спілкування;
- формування вовчок роботи в групі.

Практична робота №4

«Покликання вчителя – покликання високе і благородне»

Мета: підвищення професійного рівня педагогічних працівників, утвердження престижу професії вчителя, профілактика психо-емоційного професійного вигорання педагогів, встановлення дружньої, доброзичливої атмосфери в колективі.

Практична робота №5

«Хай у серці живе Україна»

Мета: поглиблення знань про Україну як державу зі своєю історією, культурою, народними звичаями та традиціями; формування почуття належності до українського народу; розвиток полікультурної, соціальної компетентності педагогів; створення умов для реалізації творчого потенціалу педагогічних працівників; виховання толерантного ставлення до соціокультурних надбань українців; активізація громадянської позиції з метою розвитку перспективного бачення себе, історії України, держави, виховання молодого покоління ; активізація національно-патріотичного виховання в ліцеї; вшанування державного свята – Дня соборності України

5. Самостійна робота

1. Розроблення тренінгів.
2. Визначення навчальних цілей та очікуваних результатів.
3. Формулювання знань, вмінь і навичок та соціального контексту.

4. Навчальні цілі та очікувані результати.
5. Підбір змістовного матеріалу для досягнення навчальних цілей та очікуваних результатів, а також для самостійної роботи.
6. Структурування навчального матеріалу відповідно до інтерактивних методів навчання.
7. Види навчальних методів Вибір навчальних методів для конкретного тренінгу.
8. Формування порядку денного тренінгу.
9. Оформлення роздавальних матеріалів для учасників/учасниць та матеріалів для тренерів.
10. Узгодження тренінгів.
11. Проведення тренінгів.
12. Підготовчі організаційні заходи.
13. Проведення наради тренерів перед тренінгом.
14. Підготовка до роботи в малих групах.
15. Власне проведення тренінгів (в т.ч. у паралельних групах).
16. Загальні поради.
17. Робота з матеріалами під час тренінгу.
18. Ефективні презентації.
19. Використання аудіовізуальних засобів.
20. Використання фліп-чартів.
21. Робота в малих групах.
22. Проведення наради тренерів за результатами тренінгів.
23. Психологічні аспекти в роботі тренера. Загальні практичні поради по проведенню тренінгів від психолога

6. Індивідуальні завдання

- Методика навчання старшокласників курсу за вибором «Основи критичного мислення»
- «Технології розвитку критичного мислення в учнів старшої школи
- Як навчати учнів аргументації та ефективного обговорення»
- Методи побудови різних частин уроку за технологію розвитку критичного мислення»
- «Методика розвитку критичного мислення учнів у викладанні різних предметів.

- «Педагогіка партнерства: як приручити інтеракцію.
- «Методи побудови різних частин уроку за технологію розвитку критичного мислення»

7. Методи навчання

При вивченні курсу «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ» рекомендується використовувати такі методи навчання:

1. При проведенні лекційних занять доцільно використовувати словесні методи навчання: пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія з поєднанням наочних методів навчання: ілюстрування, демонстрування, використання мультимедійних презентацій.

2. При проведенні практичних робіт доцільно використовувати такий словесний метод навчання як інструктаж з поєднанням наочних методів навчання – ілюстрування та демонстрування, проектне навчання, інтерактивні форми роботи, ділові ігри, треніги.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; онлайн тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий усний залік.

2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: поточне тестування семінарів, практична перевірка і оцінювання практичних задач.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4		МК	T1	T2	T3	T4	МК		
5	5	5	5		10	5	5	5	5	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	A	5 (відмінно) зараховано	Ставиться у випадках, коли студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати ситуативні завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу та ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
80-89	B	4 (добре)	Ставиться, якщо студент повністю засвоїв на-

		зараховано	вчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати ситуативні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.
70-79	C	4 (добре) зараховано	Знання предмету глибокі і повні, перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент орієнтується у більшості питань, але не вміє робити певні узагальнення і висновки, не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв'язанні практичних завдань.
60-69	D	3 (задовільно) зараховано	Знання предмету перебувають в межах навчальних програм, підручників, навчальних посібників. Студент недостатньо орієнтується у більшості питань, що стосуються теоретичних основ науки. Знання предмету не носять системного характеру. Студент здатний проводити аналіз ситуацій і проблем за допомогою викладача
50-59	E	3 (задовільно) зараховано	Ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання не зараховано	Ставиться у випадках, коли студент засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлене теоретичне запитання, не вміє чітко узагальнити опрацьований матеріал, допустився грубих помилок у розв'язанні практичного завдання.
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом Не зараховано	Ставиться студенту, який не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання, не вміє або неправильно виконує розрахунки за розв'язання практичних завдань.

10. Методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки магістра з спеціальності 014 «Середня освіта» (Географія)
2. Програма нормативної навчальної дисципліни «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ»

3. Сайт дистанційної освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича
4. Лекційний матеріал з курсу «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ»
5. Контрольні завдання до курсу «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ».
6. Контрольні роботи для перевірки засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ».
7. Тестові завдання для перевірки засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу «ТРЕНІНГ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ»

11. Рекомендована література

1. Бакли Р., Кэйпл Дж. Теория и практика тренинга. СПб.: Питер, 2002. 352 с.
2. Вачков И.В. Окна в мир тренинга. СПб.: Речь, 2004. 272 с.
3. Зайцева Т.В. Теория психологического тренинга: психологический тренинг как инструментальное действие. СПб.: Речь, 2002. 80 с.
4. Кривцова С.В. Навыки конструктивного взаимодействия с подростками. Тренинг для педагогов. К.: Изд. «Генезис», 2004. 183с.
5. Максимова Н.Ю. Тренінгові технології як засіб формування духовності особистості студентів. Зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. К.:ГНОЗІС, 2007. –Т.10, Ч. 4. – С.334–342.
6. Петрушин С.В. Психологический тренинг в многочисленной группе (методика развития компетентности в группе от 40 до 100 человек). К.: Академический Проект, 2004. 256 с.
7. Самоукина Н.В. Практический психолог в школе: Лекции, консультирование, тренинги [3-е изд.]. К.: Психотерапия, 2008. 256 с.
8. Сидоренко Е.В. Мотивационный тренинг / Елена Васильевна Сидоренко. – СПб.: Речь, 2005. 240 с.
9. Сидоренко О. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика. практ. посібн. К. : Центр інновацій і розвитку, 2001. 256 с.
10. Сидоренко Е.В. Тренинг влияния и противостояния влиянию. СПб.: Речь, 2004. 256 с.
11. Торн К. Тренинг. Настольная книга тренера. СПб.: Питер, 2008. 240 с.
12. Цзен Н.В. Психотренинг: игры и упражнения (2-е изд.). К.: Независимая фирма «Класс», 2006. 272 с.

13. **Чубрей О. С.** Система підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу: [моногр.]. Чернівці: Технодрук, 2020. 376 с.
14. **Чубрей О. С.** Рівні підготовленості майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Молодь і ринок: щомісячн. наук.-пед. журн.* Дрогобич, 2019. № 11 (178). С. 120–124.
15. **Чубрей О. С.** Авторська структурно-функціональна модель професійної підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка: наук. журн.* Одеса, 2019. Вип. 16, т. 1. С. 161–165.
16. **Чубрей О. С.** Авторська технологія підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційна педагогіка: наук. журн.* Одеса, 2019. Вип. 18, т. 2. С. 129–132.
17. **Чубрей О. С.** Апробація структурно-функціональної моделі підготовки майбутнього вчителя географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційна педагогіка: наук. журн.* Одеса, 2019. Вип. 19, т. 3. С. 147–150.
18. **Чубрей О. С.** Теоретичні аспекти професійної підготовки майбутніх вчителів географії в сучасних умовах: навч.-метод. посіб. Чернівці: ЧНУ, 2019. 106 с.